

«Мала історія» творить великий літопис України

Доля українського Полісся невід'ємна від історії Західної України, яку можна поділити на такі періоди: перший - з часу існування Волині до припинення лінії самостійних руських князів аж до об'єднання Литви з Польщею. Другий - польська зверхність із 1569 року до II поділу Польщі 1793 року, возз'єднання краю з Росією та влиття його в Малоросію. У третьому відбувається ополячення населення з 1921 по 1939 роки. Саме західноукраїнські землі зазнали руйнації Першої та Другої світових воєн, дві хвили депортації та колективізації.

Усі ці етапи пережило й поліське село Тинне, розташоване по обидва береги мальовничої річки Случ. Символічно, що в Рік книги в Україні вийшов історико-краєзнавчий нарис «Тинне над Случем», автором якого є Світлана Коток, учитель історії тамтешньої ЗОШ I-III ступенів, член Всеукраїнської спілки краєзнавців.

Назва вищезгаданого поселення неодноразово згадується в історичних джерелах, зокрема в декількох томах «Архива Юго-Западной России». Бо лежало на шляху визвольних походів Богдана Хмельницького а його жителі суттєво поповнювали ряди козацького війська, здобуваючи волю під прапором українського гетьмана. Про це говорить промовистий архівний факт: «... що тут у 1648-1654 роках діяли селянські повстанські загони проти польських поневолювачів». Зафіксовано й те, що «26 червня 1660 року козацькі війська розгромили польські коронні війська й переслідували їх залишки аж до Олицького замку». На жаль, ніякого пам'ятного знака, окрім урочища «Козацькі Могили», у цьому селі немає. А пам'ять про народних героїв має бути більш шанованішою.

Отож, уперше Тинне згадується в письмових джерелах під 1949 роком, але поселення тут були значно раніше. За свідченнями автора, старожили передають нащадкам легенду, що люди жили ще при монгольсько-татарських набігах, а рятуючись від нападників, переховувалися в гущавинах, бо степовий кочівний народ не мав досвіду орієнтації в поліських болотяних лісах.

Цікаво й корисно знати походження назв населених пунктів, тобто топоніміку, бо вони не випадкові. Так, автор у своїй праці подала декілька наукових версій про походження назви села, а також працювала в цьому напрямку, розпитуючи старожилів про його тлумачення: «Ця назва перейшла на село, бо колись тут пролягав шлях на Березне, Рівне. Люди з навколишніх сіл їздили та ходили ним. А оскільки окремі оселі були обгороджені тинами (плетення з лози -авт.), то й так його найменували».

Розділ «Під польською окупацією» розповідає про тривале польське панування, бо тут поляки творили багато військових і цивільних справ. Значна увага в нарисі приділяється воєнному періоду. Світлана Коток ретельно збрала дані про «Книгу пам'яті с. Тинне», щоб не канула в забуття жодна доля односельців, які були задіяні в цій війні. Тут вміщені прізвища 70 вояків Червоної армії, 90 - ОУН-УПА та 67 - цивільного населення - жертв

Другої світової. Північно-Західне Полісся вважалося оплотом націоналістичного підпілля, тому й у Тинному був штаб і вишкіл Повстанської армії. Тож не дивно, що тема дипломної роботи, яку опрацьовувала Світлана Іванівна, закінчуючи Волинський держуніверситет ім. Лесі Українки, мала назву «Рух Опору на західноукраїнських землях у роки Другої світової війни».

Автор вдячна голові Рівненського обласного краєзнавчого осередку Всеукраїнської спілки краєзнавців Івану Пащуку, який є головним редактором та упорядником нарисів. Його зацікавила історія Тинного, яку неодноразово представляли вихованці Світлани Коток на всеукраїнських конкурсах «Краса і біль України», «Пам'ять», «Сто чудес України » посідаючи призові місця. Саме йому належить ідея видання нарисів. Іван Григорович допоміг в організації доступу для роботи в архівах. Варто зазначити, що Рівненське обласне краєзнавче товариство, об'єднуючи **ВІСІМ** осередків, успішно співпрацює з науковими інститутами регіональних досліджень, інститутом історії України НАН України, постійно є провідним активістом в участі та проведенні різноманітних наукових конференцій.

Нарис «Тинне над Случем», мабуть, не вийшов би у світ, якби не спонсори Михайло Царук й Олександр Шмалюх. Бо хоч в Україні й вступив у свої права Рік книги, але автори-аматори традиційно шукають меценатів самотужки. Це не перше видання автора на краєзнавчу тематику. Перевішивши практичну

єйальність у теорію у 2004 році, Світлана Коток видала навчально-методичний посібник «Краєзнавство в школі», складовою якого є методика краєзнавчої роботи, програми фольклорно-етнографічного, історико-краєзнавчого та туристського спрямування. У планах - підготувати фольклорну збірку унікальних народних пісень Поліського краю, щоправда, цьому передуює робота над створенням нотової основи до текстів.

Словом, Світлана Коток надзвичайно любить свій рідний край і доклала всіх можливих зусиль, аби історія села Тинне доповнила багатотомне енциклопедичне видання «Історія міст і сіл України», вона й надалі робить усе для того, щоб ім'я України з її етнокультурною спадщиною звучало гордо.

Оксана МАНДЗЮК